

FIȘA DISCIPLINEI

Teologia modelului: personalități biblice – lectio fidei – fundamente ale vieții liturgice și misionare

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Teologia modelului: personalități biblice – lectio fidei – fundamente ale vieții liturgice și misionare				Codul disciplinei	OLR1124
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă		
2.3. Titularul activităților de seminar					Diacon lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa		
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					2
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					6
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				22	
3.8. Total ore pe semestru				50	
3.9. Numărul de credite				2	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Isagogia Vechiului Testament
4.2. de competențe	Competențe exegetice dezvoltate pe baza tradiției patristice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic - Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre (expunere verbală și scrisă) - Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii - Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale - Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor - Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Introducerea studentului în sfera exegezei textelor scripturistice și a sistematizării teologice a acestora. - Cunoașterea și aplicarea tradiției exegetice patristice. - Exersarea aptitudinilor exegetice specifice exegezei biblice patristice.
7.2 Obiectivele specifice	Să sprijine studentul în identificarea modalităților de aplicare a principiilor interpretative și a modalităților de actualizare a conținutului Scripturii pentru contemporaneitate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: conceptul de persoană, responsabilitate, model și pedagogie	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
2. Personalități biblice – grupuri: patriarhi / semiții	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
3. Personalități biblice – grupuri: judecători	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
4. Personalități biblice – grupuri: regi	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
5. Personalități biblice – grupuri: profeți	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
6. Personalități biblice – grupuri: arhieriei	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
7. Elemente scripturistice care prezintă necesitatea educării prin forța modelului – abordare exegetică	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică
8. Adam, Enoh, Noe (modele pentru istoria universală)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	o oră fizică

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

9. Avraam, Isaac, Iacob, Iosif, Moise	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
10. Iosua, Ghedeon, Ieftae, Samson, Samuel	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
11. David, Solomon, Iezechia și Iosia	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
12. Ilie, Elisei și profeții mari	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
13. Aaron, Fines, Eli, Țadoc	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
14. Sintează tematică: teologia modelului biblic	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleederat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglerederunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Volume de specialitate

- *Interpretarea Sfintei Scripturi din perspectivă ortodoxă și apuseană. Documente ale Simpozionului Est-Vest al specialiștilor în Noul Testament, de la Neamț (4-11 septembrie 1998)*, 201-224. Editat de James D.G. DUNN, Hans KLEIN, Ulrich LUZ, Vasile MIHOC. Sibiu: Teofania, 2003.
- BASARAB, Mircea. *Ermeneutica biblică*. Oradea: Episcopiei Ortodoxe Române, 1997.
- BRECK, John. *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii*. Tradus de Ioana Tămăian. Cluj-Napoca: Patmos, 2003.
- FLOROVSKY, George. *Biserica, Scriptura, Tradiția: Trupul viu al lui Hristos*. Tradus de Florin Caragiu, Gabriel Mândrilă. București: Platytera, 2005.
- PENTIUC, Eugen. *Vechiul Testament în Tradiția Ortodoxă Răsăriteană*. Tradus de Nectarie Dărăban. Cluj-Napoca: Renașterea, 2018.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Canonul Sf. Andrei al Cretei – model de întrupare al Scripturii	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
2. Hermeneutica textelor liturgice	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3. Modele și evenimente paradigmatic pentru istoria mântuirii nemului omenesc	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
4. Canonul Sf. Andrei: cântarea întâi – Abel (jertfa – Fac 4,4; Evr 11,4), pilda samarineanului milostiv (Lc 10,30-36) și pilda fiului risipitor (Lc 15,11)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
5. Canonul Sf. Andrei: cântarea a doua – Petru (umblarea pe apă – Mt 14,28), păcătoasa cu alabastrul de mir (Lc 7,36-50), pilda drahmei celei pierdute (Lc 15,8-10), vameșul (Lc 18,10-14), pilda celor zece fecioare (Mt 25,1-13), mana (Ieș 16,13-17), apa izvorâtă din piatră (Ieș 17,1 ș.u.), Set (Fac 4,25-26), Enos (Fac 4,26), Enoh (Fac 5,18-24), Noe (Fac 6,8-9)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
6. Canonul Sf. Andrei: cântarea a treia – Lot (fuga din Sodoma – Fac 19,7), pilda Păstorului cel Bun (In	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

10,1-16), Sem (binecuvântarea – Fac 9,25-26), Iafet (binecuvântarea – Fac 9,27); Avraam (ascultarea – Fac 12,1; făgăduința – Fac 18,1-19), Isaac (jertfa – Fac 22,1-13; Evr. 11,17), Iacob (scara – Fac 28,10-22), Melchisedec (Fac 14,18-20; Evr 7); Judecata finală (Mt 25,31)		
7. Canonul Sf. Andrei: cântarea a patra – Iacob (scara – Fac 28,12; osteneala – Fac 29,1-30), Iov (suferința – Iov 1,2-21; 2,7-8), răstignirea Domnului (Lc 23,46); pilda nunții fiului de împărat (Mt 22,2-14); pilda celor zece fecioare (Mt 25,1-13); pilda vameșului și fariseului (Lc 18,9-14)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8. Canonul Sf. Andrei: cântarea a cincia – Iosif (fuga de desfrânare – Fac 39,1-23; aruncarea în puț – Fac 37,23-24), Moise (coșul pe apă – Ieș 2,1-10; înțeleptirea – Ieș 2,11; cf. Fap 7,22; uciderea egipteanului – Ieș 2,11-15; rugul aprins – Ieș 2,14-15; toiagul – Ieș 14,21-22), Aron (slujirea curată – Num 16,46); femeia cu scurgere de sânge (Mc 5,25-3), femeia gârbovă (Lc 13,11-17), samarineanca (In 4,5-42); orbul de la Siloam (In 9,1-41)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
9. Canonul Sf. Andrei: cântarea a șasea – Iona (Iona 3,2); vameșul (Lc 18,13); Moise (mâna leproasă – Ieș 4,6-7; apa din stâncă – Num 20,2-11); Iosua (iscodirea Canaanului – Ios 1,1-15 și 2,1 ș.u.; lupta cu amaleciții – Ios 17,2), Petru (izbăvirea din apă – Mt 14,30-31); pilda drahmei celei pierdute (Lc 15,8-10); Ioan Botezătorul (In 5,35); tâlharul cel bun (Lc 23,42); Manoe (anghelofania – Jud 13,1-25); Barac (Jud 4,6 ș.u.), Iefta (izbăvirea prin lupră și jefirea fetei – Jud 11,1 ș.u.), Debora (Jud 4,4-5), Iaela (Jud 4,17; 5,24-17), Ghedeon (lâna – Jud 6,36-40; selecția luptătorilor – Jud 7,1 ș.u.), Ana (rugăciunea – 1Rg 1,1 ș.u.), Samuel (locuirea în casa Domnului – Jud 2,11); David (ungerea – 1Rg 16,1-13)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
10. Canonul Sf. Andrei: cântarea a șaptea – Saul (aflarea regatului – 1Rg 9,3 ș.u.; 10,1-2); David (pocăința – 2Rg 12,13-17; redactarea psalmului 50); Ilie (uciderea preoților idolatri – 3Rg 18,17-40); femeia din Sarepta (hrănirea lui Ilie – 3Rg 17,1-24); Manase (pocăința – 2Par 33,10-16); desfrânata din casa lui Simon (Lc 7,36 ș.u.) și Iezechia (plânsul – 4Rg 20,1-11)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
11. Canonul Sf. Andrei: cântarea a opta – Ilie (carul de foc – 4Rg. 2,11-14), Elisei (cojocul – 4Rg 2,14; harul îndoit – 4Rg 2,9-15), șunamiteanca (4Rg 4,8-37); ninivitenii (Iona 3,4-10); Ieremia (groapa cu gunoi – Ier 38,6), Iona (fuga – Iona 4,2); Daniel (groapa cu lei – Dn 6,1 ș.u.); Azaria (cuptorul de foc – Dn 3,1 ș.u.); tâlharul cel bun (Lc 23,33-43), Petru (Mt 26,69-75), vameșul (Lc 18,9-14), desfrânata (Lc 7,36-48), canaaneanca (Mt 15,21-28), pilda samarineanului milostiv (Lc 10,30-37); Marta și Maria (In 11,1-44), femeia cu scurgere de sânge (Mc 5,24-34); Păstorul cel bun (In 10,1-6); pilda oii celei pierdute (Lc 15,3-7); Judecata finală (Mt 25,31-46)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
12. Canonul Sf. Andrei: cântarea a noua – tâlhari, desfrânate, farisei și vameși; magi (Mt 2,1-12); păstori (Lc 2,8-18); pruncii martirizați (Mt 2,16-18);	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Simeon și proorocița Ana (Lc 2,25-39); postirea și ispitirea Domnului (Mt 4,1-11); Înaintemergătorul (Mt 3,1-12; Mc 1,4-5); nunta din Cana (In 2,1-11); paralizatul (Mt 9,1-8; In 5,1-15); tânărul din Nain (Lc 7,11-7); slujitorul sutașului (Lc 7,2-10); samarineanca (In 4,5-42); femeia cu scurgere de sânge (Mc 5,24-34), leproșii, orbii, șchiopii, surzii, mușii, femeia gârbovită (Lc 13,10-17); fiica lui Iair (Lc 8,41-56); vameșul (Lc 7,36-50); Zaheu (Lc 19,1-10); femeia păcătoasă (Lc 7,36-50); cananeanca (Mt 15,21-28); tâlharul bun (Lc 23,39-43); Judecata finală (Mt 25,31-46)		
13. Întruparea Cuvântului – model de întrupare a cuvântului scripturistic	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. Sinteză tematică: Biblia vie	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Bibliografie

Studii de specialitate

- BRECK, John. „Exegesis and interpretation: Orthodox reflections on the *hermeneutic problem*.” *St. Vladimir’s Theological Quarterly* 27 (1983): 75-95.
- CHIRILĂ, Ioan, Stelian PAȘCA-TUȘA. „Recurgem la exegeza iudaică în cazul interpretării textelor psalmice?” În *Lucrările simpozionului „Identitatea ortodoxă a studiilor biblice”*. Editat de Marian VILD, Cosmin PRICOP, Alexandru MIHĂILĂ, 9-27. București: Ed. Universității din București, 2017.
- CHIRILĂ, Ioan. „Ermeneutica biblică din perspectivă răsăritean-ortodoxă.” *Studii Teologice* 3 (2017): 43-60.
- COMAN, Constantin. „Experiența niptică – reper ermeneutic.” *Studii Teologice* 3 (2017): 13-42.
- COSTACHE, Doru. „Reading the Scripture with a Byzantine Eyes: The hermeneutical Significance of St. Andrew of Crete’s Great Canon.” *Phronema* 23 (2008): 51-66.
- DRAGUTINOVIC, Prerag. „Is there an Orthodox Exegesis? Angaging Contextual Hermeneutics in Orthodox Biblical Studies.” *Ortodoksia* 55 (2015): 7-42.
- GEORGE, K.M. „An Oriental Orthodox Approach to Hermeneutics.” *Indian Journal of Theology* 31 (1982): 203-211.
- MCGUCKIN, John. „Recent biblical hermeneutics in patristic perspective: the tradition of Orthodoxy.” În *Sacred Text and Interpretation: Perspectives in Orthodox Biblical Studies, Papers in Honor of Professor Savas Agourides*. Edited by Theodore STYLIANOPOULOS, 293-324. Brookline: Holy Cross Orthodox Press, 2006.
- OANCEA, Constantin. „Once again about the historical-critical exegesis, from an Orthodox perspective.” *Sacra Scripta* 1-2 (2017): 7-27.
- PAȘCA-TUȘA, Stelian. „Erminia Întrupării Cuvântului scripturistic în Canonul Sfântului Andrei Cretanul.” *Studii Teologice* 3 (2017): 261-270.
- SEMEN, Petre. „Hermeneutică și exegeză la Sfinții Capadocieni.” În *Părinții Capadocieni*. Editat de Petre Semen și Liviu Petcu, 55-62. Iași: Fundației Academice „Axis”, 2009.
- STYLIANOPOULOS, Theodore. „Perspectives in Orthodox Biblical Interpretation.” *Greek Orthodox Theological Review* 1-4 (2002): 327-328.
- VILD, Marian. „Dumnezeieștile Scripturi – reper permanent al vieții duhovnicești în literatura ascetică răsăriteană.” *Studii Teologice* 3 (2017).

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen oral	80 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unei lucrări de seminar.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de revelație, inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:

01.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:

17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".